

Alternativt forslag til budsjettvedtak for 2022 og økonomiplan 2022-2025 for Øygarden kommune

Innledning

Øygarden kommune er Vestland fylkes nest største kommune målt i folketall, og den største målt i antall kilometer med kystlinje – vi er med andre ord en stor og betydningsfull kommune både for mennesker og miljø, og med det følger et ansvar for å skape gode og bærekraftige samfunn. Vi har en visjon om å være «eit fyrtårn i vest», og må vise at dette fyrtårnet også lyser for rettferdighet, klimatiltak, helhetlig arealforvaltning, og de fremtidige generasjonene – ikke bare for økonomisk vekst og næringsutvikling og med nedskjæringer i innbyggernes velferdstilbud.

Med dette alternative budsjettforslaget viser vi hvordan politiske omprioriteringer gir et løft til både oppvekstsektoren og helse- og velferdstilbudet i kommunen, samtidig som vi prioriterer kulturopplevelser for lokalbefolkningen og innfører satsinger som skaper en kommune som har fremtidens behov med seg i forvaltningen av våre felles natur- og arealressurser.

Under vil noen av de helhetlige strategiene som ligger til grunn for vårt budsjett presenteres mer utfyllende. Endringsforslagene er deretter vist i egne tabeller på side 4. Verbalpunkter er lagt frem på side 5, og endringsforslagene er til slutt oppsummert i henhold til utsendt mal for utfylling av alternative budsjettforslag (side 6-8).

A. En mer rettferdig fordeling

Øygarden er en kommune med mye næringsaktivitet, noe som bidrar positivt til lokal verdiskapning og sysselsetting. Samtidig ser vi næringsparker, kjøpesentre og industriområder over hele kommunen i stadig vekst. Et stort antall oppdrettsanlegg beslaglegger verdifulle sjøarealer, og miljøproblemene fra næringen er reelle. Vi ser derfor på det som et rimelig krav å skulle skattlegge all bruk av våre felles arealer og naturområder som må vike for at næringsutvikling skal kunne skje. Kommunen er også preget av mye boligutbygging, og mange eiendommer er bebygd først etter massiv planering, sprengningsarbeid og inngrep knyttet infrastruktur som vei, vann og avløp. Slik bruk og varige endringer bør også beskattes i noe grad, og disse inntektene bør brukes til å sikre en helhetlig og bærekraftig fremtidig forvaltning av våre felles arealer (se mer under pkt. B).

Vårt forslag er dermed å innføre en generell eiendomsskatt også på næring og andre faste eiendommer, jfr. Eiendomsskattelova § 3 første ledd, bokstav a. For næring foreslås en skattesats på 2‰ som gradvis trappes opp til 7‰ i løpet av 3 år. For fast eiendom foreslås en gradvis opptrapping fra 1‰ til 4‰ i løpet av 3 år, og det fastsettes et bunnfradrag på boenheter av faste eiendommer (som ikke brukes i næringsvirksomhet) på 1,8 millioner kroner, tilsvarende 50% av den gjennomsnittlige kjøpesummen per omsetning av boliger i Vestland fylke i 2020 (hentet fra SSB-tabell 06726). Det er med andre ord en moderat beskatning av gjennomsnittlige boliger vi legger opp til med dette budsjettforslaget, men som sammen med eiendomsskatt på næring vil gi omtrent 15 millioner kroner i økte inntekter til kommunen årlig fra og med 2023 (frem til maksimal beskatning på rundt 55 millioner)

B. En helhetlig arealpolitikk for fremtiden

Under Øygardskonferansen 12. november i år ble vi utfordret fra fagmiljøet for biovitenskap på Universitet i Bergen på hvordan vi forvalter naturen og ressursgrunnlaget i egen kommune. I følge rangeringen til miljøorganisasjonen Sabima kalt *Naturkampen*¹ ligger Øygarden kommune på 300. plass (av 356 kommuner) målt på hvor godt vi tar vare på naturen innenfor egne grenser – med en samlet poengscore på under 28 av 100 poeng. Dette er nokså talende i seg selv, og et opplagt mål for kommunen vår, med alle de mulighetene vi har for å få til gode ordninger for vern og naturopplevelser, bør være å klatre på denne rangeringen. Vi tar oppfordringen fra Øygardskonferansen på alvor, og ønsker en sterk satsing på en egen kommunedelflan for naturmangfold, hvor det overordnede målet må være arealnøytralitet og bevaring av store, sammenhengende naturområder og viktige landskapstyper. Dette sikres blant annet gjennom opprettelsen av en egen klimaavdeling i kommuneadministrasjonen.

C. Kommunens innbyggere er ikke maskiner

Kommunen er i en krevende økonomisk situasjon, med høy gjeld og med behov for å få ned utgiftene. Det er likevel å starte i feil ende når kommunedirektøren i sitt forslag ønsker å «harmonisere» innenfor tjenesteområdene som sikrer velferdstilbudene for innbyggerne. Øygarden MDG ønsker ikke å svekke tilbudet innenfor rus og psykisk helse, og vi ønsker ikke å justere lærerbemanningen ned til et minstekrav. Når det gjelder utdanningstilbudet i kommunen på generell basis blir det helt feil å skulle bruke effektiviseringsmål basert på andre kommuner i landet med en helt annen geografi – vi kan ikke ha som mål å skulle ha flest mulig elever eller barnehagebarn per enhet, da dette fører til sentralisering til det verste for barna. Derfor omfordeler vi midler slik at vi kan unngå ytterligere nedskjæringer innenfor spesialundervisning, SFO, barnehage og skole.

Innbyggerne i kommunen trenger også kulturopplevelser som beriker livet, for mennesker er ikke maskiner som trives med «optimalisert drift» og en strømlinjeformet hverdag. Vi må gi ungdommer og voksne et fullverdig og variert kulturtilbud, og dit når vi ikke gjennom å nedbemanne kulturavdelingen og gi lavere tilskudd til kulturaktiviteter i kommunal regi. Effektene av heller å styrke disse tilbudene lar seg vanskelig tallfeste i budsjettposter, men så

¹ <https://naturkampen.sabima.no/>

lenge samfunnsdelen til kommuneplanen har som et av hovedmålene at Øygarden skal være «den gode staden å bu», må vi sørge for at innbyggerne får dekket behovene for opplevelser utover de grunnleggende behovene om jobb og et sted å bo. Derfor er slike kutt reversert i Øygarden MDG sitt alternative budsjett for 2022, og det legges opp til en videre satsing frem mot 2025.

For mange er det også krevende å tilpasse seg et arbeidsliv i stadig endring, og vi ser at en stor andel unge voksne står utenfor jobb eller utdanning. I vårt alternative budsjett ønsker vi å øke bevilgningene til tiltak som kan redusere denne andelen, slik at enda flere mennesker får mulighet til å delta med sine evner og få følelsen av å være verdifulle ressurser for kommunen vår. Flere unge i arbeid gir også en økonomisk gevinst i form av økte inntekter for kommunen, samtidig som det vil gjøre oss bedre rustet til å takle den varslede eldrebølgen.

D. Tiltak mot klima- og naturkrisen må også inn i kommunebudsjettet

I nåværende arealforvaltning i kommunen, er vurderingene av hvordan fattede beslutninger påvirker kommunens klimaavtrykk nærmest fraværende. Vi ønsker at det settes i gang et umiddelbart arbeid med å føre klimaregnskap for hele kommunen som skal dekke både privatpersoner og næringslivets virksomheter. I alle utredninger og mulighetsstudier må analysene av klimapåvirkning både i konstruksjonsfase og driftsfase komme tydelig frem og følge anerkjente prinsipper for utførelse.

Det må tilstrebes å velge løsningene som er mest miljømessig bærekraftige både på kort og lang sikt, og for store og mindre investeringer. Energieffektiviserende tiltak som etterisolering, fjernvarmeanlegg og varmepumper som alternativer til økt strømforbruk, bør være en sentral del av investeringsstrategien for kommunale bygg. Som et konkret eksempel, vil vi trekke frem rehabiliteringen av Fjell kyrkje. Her må omfattende tiltak til for å kunne tilbakeføre bygget i god stand, men dette gir samtidig også muligheter for økt selvforsyningsgrad og lavere strømforbruk. Vi vil benytte anledningen til å vise til prosjektet «Strand PlussKirke» fra Rogaland, hvor Strand kirke som har store likheter med Fjell kyrkje (samme arkitekt og byggeår) ble valgt som prøveprosjekt for en mer miljøvennlig kirke. Skiferlignende solcellepanel ble lagt på taket og varmepumper ble installert, og kirken er i dag selvforsynt med energi. Riksantikvaren ga også sin støtte til prosjektet, og Strand kirkelige fellesråd har selv uttalt at *med alle tiltakene har vi redusert Strand kirkes klimagassutslipp med årlig ca. 10 tonn CO₂ i tillegg til å frigjøre midler til annet vedlikehold av kirka*². Slike tiltak gir altså en besparelse både på klimaregnskapet og kommunens driftsbudsjett.

Et annet viktig mål i kampen mot klimakrisen er måtehold i ressursbruk – dette må også komme til syne gjennom investeringsbudsjettet, og gjenbruk og rehabilitering må tillegges stor verdi målt opp mot alternativer som involverer riving og nybygg. Spesielt må dette komme til uttrykk når investeringene angår fremtidige generasjoner – for eksempel når det gjelder utvikling av en ny skolestruktur på vestsiden (Ulveset/Møvik/Skålevik). Dette vil ofte kunne føre til et lavere investeringsbudsjett, som vil være sunt for kommuneøkonomien gjennom lavere gjeld og låneutgifter i årene som kommer.

² https://www.ka.no/_service/300851/download/id/483547/name/Strand+kirke+-+Evalueringsrapport%283%29.pdf

Budsjettforslag fra Øygarden MDG – for året 2022

	Budsjettpost som endres	2022	2023	2024	2025
<i>Helse og velferd</i>					
1	Vakant stilling MO-senter, samkjørt drift med psykiatrisk dagsenter	700	700	700	700
2	Vakant stilling, forebyggjande heimebesøk for eldre	741	741	741	741
3	Beholde 1 årsverk einingsleiar Rus og psykisk helse	900	900	900	900
<i>Oppvekst</i>					
4	Vakant stilling PPT i 2022	750	750	750	750
5	Reversere nedlegging av Bildøy barnehage	1100	2400	2400	2400
6	Reversere nedlegging av Skålevik skule	2500	6000	6000	6000
7	Spesialundervisning – opprettholde nivå	907	2175	2175	2175
8	Opprettholde stillinger SFO	688	1650	1650	1650
9	Lærernorm for grunnskolen – unngå nedskjæring til minstekravene	2418	5800	5800	5800
10	Beholde assistent/fagarbeider skole	458	1100	1100	1100
11	Leiingressurs skule/merkantil/leiing SFO - justering	605	1450	1450	1450
12	Barnehage – opprettholde nivå bemanning	1700	3750	3750	3750
13	Reduksjon i generelt nedtrekk - oppvekst	2750	2750	2750	2750
<i>Kultur og samfunn</i>					
14	Opprettholde tilbud kulturaktiviteter i kommunal regi	700	1000	1300	1500
15	Beholde konsulenttjenester – for å unngå en svekkelse av arealforvaltningen	300	300	300	300
16	Beholde 1 årsverk Kultur	700	700	700	700
SUM utgifter		17917	32166	32466	32666
<i>Nye inntekter</i>					
I	Vekst i frie inntekter jfr. Prop. 1S Tillegg 1 (2021-2022) for Statsbudsjettet 2022 på 2,5 mrd. kroner ³	-16700	-16700	-16700	-16700
II	Nedtrekk i tilskudd til Øygarden kyrkjelege fellesråd	-1275	-2550	-3825	-3825
III	Inntekter fra økt eiendomsskatt	0	-15000	-30000	-45000
SUM nye inntekter		-17975	-34250	-50525	-65525
<i>Foreslåtte nye tiltak</i>					
i.	Opprette egen klimaavdeling ⁴		1250	1875	2500
ii.	Innføre tiltak for å bringe unge ut i utdanning eller arbeid		625	1250	1875
SUM nye tiltak			1875	3125	4375
Netto resultat, sum drift		-58	-209	-14934	-28484

³ Estimeres til å gi inntekter til Øygarden på rundt 16,7 millioner kroner. Den nye regjeringens endringsforslag finnes her: <https://www.regjeringen.no/contentassets/6632aef843a74d519a6a008cb9ac1504/no/pdfs/prp202120220001t01dddpdfs.pdf>

⁴ Avdelingen får ansvar for klimaregnskap, klimapåvirkning, lokal forurensing og med egne rådgivere med fokusområder miljø og landbruk

Verbalpunkter

- Kommunestyret ber kommunedirektøren utarbeide en klimaomstillingsstrategi for vår kommune, som gjør at vi som kommune støtter opp om målet til Vestland Fylkeskommune sin Utviklingsplan om netto nullutslipp i 2030 (*dette har 4 andre kommuner i Vestland allerede gjort*).
- Kommunestyret ber kommunedirektøren utarbeide retningslinjer for grønne innkjøp.
- Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til grunn, at ved alle nye byggeprosjekter, nybygg, tilbygg eller rehabilitering, at byggeprosjektene skal være nullutslipp og ha et klimaregnskap.
- Kommunestyret ber kommunedirektøren starte arbeidet med å få på plass et antikorrupsjonsprogram. Antikorrupsjons punkter for kommunen: 1. Verdier, holdninger og kultur. 2. Etske retningslinjer for ansatte og folkevalgte. 3. Risikoanalyser. 4. Et godt kontrollsystem – egenkontroll og internkontroll. 5. Strategi for anskaffelser. 6. Varslingsordning.
- Kommunestyret ber kommunedirektøren innføre klimaregnskap og bærekrafttrapport i årlig budsjett- og regnskapsrapportering.

Endringsforslag til kommunedirektørens framlegg

	Kommunedirektøren sitt framlegg til budsjettvedtak	Endringsforslag																																																																											
1.	Øygarden kommunestyre vedtek kommunedirektøren sitt framlegg til driftsbudsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 slik det ligg føre.	Med følgjande endringar: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Konto / avdeling /prosjekt</th><th>Inntekt</th><th>Utgift</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Økte frie midler – jfr. endringsforslag Statsbudsjettet 2022</td><td>16700</td><td></td></tr> <tr> <td>Nedtrekk tilskudd Øygarden kyrkjelege fellesråd, jfr. pkt 11</td><td>1275</td><td></td></tr> <tr> <td>Inntekter fra økt eiendomsskatt</td><td>0</td><td></td></tr> <tr> <td colspan="3"><i>Helse og velferd</i></td></tr> <tr> <td>Vakant stilling MO-senter, samkjørt drift med psykiatrisk dagsenter</td><td></td><td>700</td></tr> <tr> <td>Vakant stilling, førebyggjande heimebesøk for eldre</td><td></td><td>741</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Beholde 1 årsverk einingsleiar Rus og psykisk helse</td><td></td><td>900</td></tr> <tr> <td colspan="3"><i>Oppvekst</i></td></tr> <tr> <td>Reduksjon i generelt nedtrekk – oppvekst (50%)</td><td></td><td>2750</td></tr> <tr> <td>Vakant stilling PPT</td><td></td><td>750</td></tr> <tr> <td>Reversere nedlegging av Bildøy barnehage</td><td></td><td>1100</td></tr> <tr> <td>Reversere nedlegging av Skålevik skule</td><td></td><td>2500</td></tr> <tr> <td>Leiingsressurs skule / merkantil / leing SFO</td><td></td><td>605</td></tr> <tr> <td>Opprettholde stillinger SFO</td><td></td><td>688</td></tr> <tr> <td>Spesialundervisning – opprettholde nivå</td><td></td><td>907</td></tr> <tr> <td>Beholde assistent/fagarbeider skole</td><td></td><td>458</td></tr> <tr> <td>Lærernorm for grunnskolen – unngå nedskjæring til minstekravene</td><td></td><td>2418</td></tr> <tr> <td colspan="3"><i>Kultur og samfunn</i></td></tr> <tr> <td>Opprettholde tilbud kulturaktiviteter i kommunal regi</td><td></td><td>700</td></tr> <tr> <td>Bevare konsulenttenester</td><td></td><td>300</td></tr> <tr> <td>Beholde 1 årsverk Kultur</td><td></td><td>700</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> <tr> <td>Sum</td><td>17975</td><td>17917</td></tr> </tbody> </table>	Konto / avdeling /prosjekt	Inntekt	Utgift	Økte frie midler – jfr. endringsforslag Statsbudsjettet 2022	16700		Nedtrekk tilskudd Øygarden kyrkjelege fellesråd, jfr. pkt 11	1275		Inntekter fra økt eiendomsskatt	0		<i>Helse og velferd</i>			Vakant stilling MO-senter, samkjørt drift med psykiatrisk dagsenter		700	Vakant stilling, førebyggjande heimebesøk for eldre		741				Beholde 1 årsverk einingsleiar Rus og psykisk helse		900	<i>Oppvekst</i>			Reduksjon i generelt nedtrekk – oppvekst (50%)		2750	Vakant stilling PPT		750	Reversere nedlegging av Bildøy barnehage		1100	Reversere nedlegging av Skålevik skule		2500	Leiingsressurs skule / merkantil / leing SFO		605	Opprettholde stillinger SFO		688	Spesialundervisning – opprettholde nivå		907	Beholde assistent/fagarbeider skole		458	Lærernorm for grunnskolen – unngå nedskjæring til minstekravene		2418	<i>Kultur og samfunn</i>			Opprettholde tilbud kulturaktiviteter i kommunal regi		700	Bevare konsulenttenester		300	Beholde 1 årsverk Kultur		700				Sum	17975	17917
Konto / avdeling /prosjekt	Inntekt	Utgift																																																																											
Økte frie midler – jfr. endringsforslag Statsbudsjettet 2022	16700																																																																												
Nedtrekk tilskudd Øygarden kyrkjelege fellesråd, jfr. pkt 11	1275																																																																												
Inntekter fra økt eiendomsskatt	0																																																																												
<i>Helse og velferd</i>																																																																													
Vakant stilling MO-senter, samkjørt drift med psykiatrisk dagsenter		700																																																																											
Vakant stilling, førebyggjande heimebesøk for eldre		741																																																																											
Beholde 1 årsverk einingsleiar Rus og psykisk helse		900																																																																											
<i>Oppvekst</i>																																																																													
Reduksjon i generelt nedtrekk – oppvekst (50%)		2750																																																																											
Vakant stilling PPT		750																																																																											
Reversere nedlegging av Bildøy barnehage		1100																																																																											
Reversere nedlegging av Skålevik skule		2500																																																																											
Leiingsressurs skule / merkantil / leing SFO		605																																																																											
Opprettholde stillinger SFO		688																																																																											
Spesialundervisning – opprettholde nivå		907																																																																											
Beholde assistent/fagarbeider skole		458																																																																											
Lærernorm for grunnskolen – unngå nedskjæring til minstekravene		2418																																																																											
<i>Kultur og samfunn</i>																																																																													
Opprettholde tilbud kulturaktiviteter i kommunal regi		700																																																																											
Bevare konsulenttenester		300																																																																											
Beholde 1 årsverk Kultur		700																																																																											
Sum	17975	17917																																																																											
2.	Øygarden kommunestyre vedtek kommunedirektøren sitt framlegg til investeringsbudsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 slik det ligg føre.	Med følgjande endringar: <table border="1"> <thead> <tr> <th>Konto / avdeling /prosjekt</th><th>Inntekt</th><th>Utgift</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table> <i>Det bes om at alle større planlagte investeringer gjennomgås og behovet vurderes etter en analyse av klimapåvirkning og merkostnad for alternative, mer bærekraftige investeringer.</i>	Konto / avdeling /prosjekt	Inntekt	Utgift																																																																								
Konto / avdeling /prosjekt	Inntekt	Utgift																																																																											

3.	Skatt til kommunen vert skrive ut med maksimalsatsane.	
4.	Øygarden kommunestyre vedtar låneopptak til diverse investeringar med kr 80 mill i 2022.	
5.	Øygarden kommunestyre vedtar låneopptak til vidareutlån (Startlån) med kr 85 mill i 2022.	
6.	Med heimel i eigedomsskattelova (esktl) § 2 skriv kommunestyret ut eigedomsskatt for året 2022. For eigedomsskatteåret 2022 skal det skrivast ut eigedomsskatt berre på kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglane for petroleum jf. esktl § 3 første ledd bokstav c. Kommunen vil i 2022 skriva ut eigedomsskatt på eit «særskilt fastsett grunnlag» i samhøve med overgangsregelen til esktl §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilde grunnlaget skal i 2022 vera lik 3/7 av differansen mellom eigedomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaka av at produksjonsutstyr- og installasjonar ikkje skal reknast med i grunnlaget for verk og bruk som frå og med 2019 er rekna som næringsseigedom. Kommunen vil i 2022 skriva ut eigedomsskatt på bygningar og grunnareal for verk og bruk som frå og med 2019 blei rekna som næringsseigedom, så langt desse var omfatta av eigedomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018, jf. overgangsregelen til esktl §§ 3 og 4 andre ledd. Den alminnelege eigedomsskattesatsen for skatteåret 2022 er 7 promille for skatteobjekt i gamle Øygarden kommune, 7 promille for skatteobjekt i gamle Fjell kommune og 6 promille i gamle Sund kommune. Takstvedtekter for eigedomsskatt i Øygarden kommune vedteke i kommunestyret 19.12.2019 skal gjelda for eigedomsskatteåret 2022, jfr. esktl § 10. Eigedomsskatten vert skriven ut i 4 terminar jfr esktl § 25 første ledd.	<i>Vi ber om at det startes opp arbeidet med å innføre eiendomsskatt også på fast eiendom (med bunnfradrag) og næring, jfr. Eiendomsskattelova § 3 første ledd, bokstav a.</i> <i>Vi legger til grunn 1-1,5 års takseringstid og en gradvis opptrapping av skattesatsen fra hhv. 1% og 2% for fast eiendom og næring fra og med 2023 frem mot maks skattesats på hhv. 4% og 7%.</i>
7.	Gebyr og brukarbetaling, vedteke i eigen sak, vert gjort gjeldande for budsjett 2022.	
8.	Tilskot til Øygarden brann og redning KF er på kr 31 142 000 for 2022.	
9.	Tilskot til Øygarden bustadutvikling KF er på kr 1 800 000 for 2022.	
10.	Tilskot til Øygarden næringsutvikling KF er på kr 3 500 000 for 2022.	<i>Vi ber om at det stilles krav til arbeidet i Øygarden næringsutvikling KF om at all ny næringsaktivitet i kommunen skal ha et tydelig grønt, bærekraftig fokus, samtidig som arbeidet med omstilling til mer bærekraftig virksomhet i eksisterende næringer må prioriteres høyt i deres arbeid.</i>

11.	Tilskot til Øygarden kyrkjelege fellesråd er på kr 29 773 000 for 2022. I tillegg vert reinhaldstenester (verdi kr 720 000) og rekneskapstenester (verdi kr 700 000) gjeve som tenesteyting.	<i>Det legges opp til et nedtrekk i tilskuddet til Øygarden kyrkjelege fellesråd. I budsjettet for 2019 ble det tildelt kr 25 943 000, og i tråd med generelle nedskjæringer og besparelser i andre tjenestoområder og tilbud i kommunen siden sammenslåingen må også driften av kirken effektiviseres.</i> <i>Differansen på kr 3 830 000 reduseres i tre like deler frem mot 2024, altså reduseres tilskuddet (i forhold til nåværende budsjettforslag) med kr 1 275 000 årlig. Med andre ord legges budsjetttrammen fra 2019 til grunn som en øvre grense på tildelingene fra kommunens driftsbudsjett på lang sikt.</i> <i>Tilleggstjenestene det er foreslått å dekke for kirkens drift beholdes.</i>
12	Kommunestyret vedtek budsjett for kontrollutvalet, kr 1 738 000 i tråd med framlegg frå kontrollutvalet.	
13	Kommunestyret vedtek å innføra betalt lunsjpause for tilsette i einingar der den reduserte arbeidstida ikkje må erstattast. Det er ein føresetnad at arbeidet vert organisert slik at oppgåveløysing og tenestetilbod ikkje vert svekka som følgje av ordninga.	